

DEĞERLER EĞİTİMİ ÜZERİNE

Söze önce SELAM ve SAYGI ile başlayalım.

Sonra da bir iki soru soralım:

Neden Değerler Eğitimi?

Değer nedir?

Bir Şey Nasıl Değer Haline Gelir?

Ne Gibi Değerlerimiz Vardır?

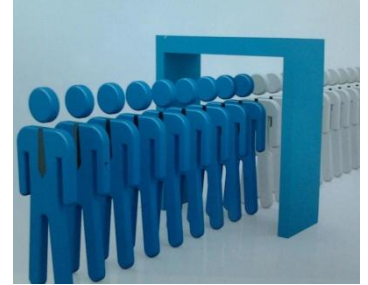
Değerlerimizle Aramızda Bir Mesafe Var Mı?

Değerlerin Hayatımızdaki Yeri Hakkında Neler Biliyoruz?

Yetişkinler ve Genç Nesiller Değerlerimizden Ne Kadar Haberdar?

Değerlerin Zayıflamasında Kimlerin Ne Kadar Payı Var?

Değerlerimizi Yaşmak ve Yaşatmak İçin Neler Yapmalıyız?

Şimdilik hem birkaç soruya cevap olacak hem de konunun anlaşılmasına katkı sağlayacak bazı notları sizlerle paylaşmak istiyoruz. Detaylar ise peyder pey gelecek.

Sevindirici Bir Haberimiz Var:

İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Bölümü'nde artık “Değerler Eğitimi Çalışmaları Komisyonu” şeklinde bir çalışma grubu var.

Değerler Eğitimi Çalışmaları Komisyonu olarak; başta yukarıdaki sorulara ve Değerler Eğitimi ile ilgili birçok konuya dair soru ve sorunlara yoğunlaşacağız. Tabii tüm bunlar sizlerle birlikte olmalı.

Komisyonumuzdan sizlere ve sizlerden de komisyona gelecek çalışmalarla, materyallerle çeşitli paylaşımlar yapılacak.

Birbirimizi takip edelim!

Önerilerinizi, paylaşımlarınızı, çalışmalarınızı ve görüşlerinizi www.istmem.com sayfamız üzerinden ve istmemdegerleregitimi@gmail.com e-posta adresi ile bildirebilirsiniz.

HALİMİZE DAİR

Haber amaçlı baktığımız tüm ekranlarda genel olarak savaş, acı, hüznün ve karamsarlık havası hakim.

Çevremiz yüksek binalarla çevrili.

Sokaklarımızda yalnız, karamsar, asık suratlı ve umutsuz insanlar yaşıyor.

İstanbul'un ana caddelerinde daha çok yabancılar, göçmenler ve savaş mağduru insanlar dolaşıyor.

Tüm bu olumsuzluklara karşın insanlığın güvenliğinden sorumlu görülen kuruluşlar ise olup bitenlere sessiz ve ilgisiz.

Dünyanın önde gelen ülkeleri, parlamentolar, önder insanlar ise birbirleriyle ya kavga ediyor ya da çıkar peşinde koşuyor.

İşte tüm bu yaşananlar Asr Suresi'nin ifadesiyle insanlığın büyük bir bunalım yaşadığını gösteriyor.

Peki tüm bunların çözümü için bir şeyler yapmak gerekir mi?

Elbette.

Peki nasıl ve kimlerle?

Aslında çözümsüz değiliz.

Çözüm insanlığın etrafında toplanacağı kadim ilkelere, değerlere ve kişilere ulaşmakta.

Evet, işte asıl mesele; bu ortak noktalar etrafında buluşmaktır.

DEĞER VE DEĞERLİ OLANA DAİR

Ünlü psikoterapist Erich Fromm *Hayatı Sevmek* isimli eserinde 'Refah Toplumunun Oluşturduğu Yapay İhtiyaçlar' başlıklı yazısında şöyle demektedir:

"Sınırsız tüketim, kendisini bu yeni ideale adayan ve bunu neredeyse bir din yapan yeni bir insan tipi üretmiştir. Artık modern insan cenneti; her şeyin bulunduğu, kredi kartlarını kullanabileceği ve hatta sadece her istediğini değil, komşusundan biraz fazlasını alabileceği devasa bir süpermarket olarak hayal etmektedir. Bu, toplumsal sendromun bir parçasıdır. Artık insanın kendisine verdiği değer, sahip olduğu şeylerle doğru orantılıdır, en büyük olmak istiyorsa, en fazlasına sahip olması gerekmektedir." (s. 43)

Yani artık herkesin bir tüketim kölesi olması isteniyor.

Bu noktada "Değerler Eğitimi" çalışmalarına emek veren Prof. Dr. Hayati HÖKELEKLİ'nin görüşüne bakmak gerekir diye düşünüyorum:

"İnsan benliği biri dürtüler diğeri ise ülküler ve değerlerden oluşan iç içe geçmiş iki yapıdan oluşur. Dürtüler büyük ölçüde doğuştan gelen doğal eğilimlerdir. Ülküler ve değerler ise, bireyin içinde yetiştiği toplum ve kültürün normlarını yansıtır. İnsan akli ve iradesi sayesinde kültürel dünyayı içselleştirdiği gibi onu değiştirip dönüştürür. Kültürel dünya, hem insan olmak hem de insanı anlamak için temeldir. İnsanın bir kültür ortamı içindeki gelişimi aynı zamanda bir eğitim sürecidir. Bu eğitim sürecine, yaşam için gerekli olan bilgilerin öğrenilmesi kadar bir karakter inşası da dâhildir. Algı ve biliş dünyamızda gerçekler ya da olgular ile anlam ve değerler birbirlerini tamamlayan iki ayrı kategori olarak bir arada barınır. Tüm yaşantılarımız iyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin, sevap-günah gibi değerlendirme tarzları ile anlam kazanır. Duyular ve aklımızla gerçeklerle temas kurarız, kalbimiz ve duygularımızla da kendimiz ve tüm insanlık için anlamlı hedeflerin peşine düşeriz. Başkalarıyla ve çevreyle kurduğumuz ilişkilerde değerleri keşfeder ve değerler vasıtasıyla kendi varlığımızın ve kimliğimizin boyutlarını fark ederiz. Değerler; davranışlarımıza yol gösteren, rehberlik eden inançlar ve kurallardır. Eylem ve davranışlarımızın yerindeliğini, etkililiğini, güzelliğini, ahlâkiliğini belirlemeye hizmet eden ilke ve standartlardır. Bir davranışın veya amaç ve hedefin diğerinden daha üstün olduğuna kabul ettiğimiz değerlerle karar veririz. Seçimlerimize ilişkin olarak bizi sürekli tedirgin eden sorumluluğun bir kısmının omzumuzdan kalkması için güvenebileceğimiz, bel bağlayabileceğimiz yol göstericilere ihtiyaç

duyarız. Bireylerin sahip oldukları değerler, politik ya da dînî ideolojilerinin tercihinde kriter rolü oynar. Bu bakımdan değerler bireylerin tüm düşünce yapısının oluşmasında etkilidir. Birey, değerlerinin etkisiyle oluşturduğu düşünce yapısı aracılığıyla dünyayı anlamaya, sosyal çevresindeki olayları anlamlandırmaya çalışır. Grupların seçtikleri değerler, kimliklerini betimleme; kendilerini, etkinliklerini ve hedeflerini değerlendirme ve özellikle diğer grupların asıl hedeflerini ve etkileşim yargılarını değerlendirme için ölçütler oluşturur. Ahlâki, dini, toplumsal, ekonomik, bilimsel, sanatsal ve siyasi olmak üzere çeşitli değer alanlarından sözü edilebilir. Çoğu zaman bunlar iç içe, bir arada var olur. Mesela "yaşlılara saygı" gibi bir toplumsal değer, aynı zamanda hem dini hem de ahlâki bir değerdir. Fakat bunlar içerisinde en önemli olanı şüphesiz ki ahlâki değerlerdir. Diğer bütün değerler ahlâki değerlerle ilişkili olmak durumundadır. Ahlâki amaç ve hedeflerden kopuk ne din, ne siyaset, ne ekonomi ne de sanat insanın olgunlaşmasına katkıda bulunur.' (Zeynep Özli Özdemir, Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi, s. 17-18, 19 İstanbul: Dem, İst, 2012)

Anlaşılan o ki değerleri bilmek yetmez, aynı zamanda onların genç nesillere, hatta yetişkinler dâhil herkese kazandırılması gerekir.

O halde vakit geçirmeden değerlerimize sahip olmak için yapılması gerekenleri yapmaya başlamak ve değerleri ayakta tutmak gerekir. Keşkeleri en aza indirmek için bazı çalışmalara başlamalı. Aksi halde bazı konularda geç kalmak ve başarısız olmak kaçınılmaz olacaktır. İnsanî ve kadim değerlere bağlı, ilkeli bir yaşamı hedeflemeliyiz. Çevreyi, erdemi, kardeşliği, fazileti, liyakati, onur ve izzete dayalı bir başarıyı tercih etmeliyiz.

Saygılarımızla,

İstmem SGB Değerler Eğitimi Çalışmaları Komisyonu